

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Öster Malma 2016 03 22

Ändringar i vapenlagstiftningen

Härmed får Svenska Jägareförbundet ("förbundet") föreslå följande ändringar i vapenlagstiftningen:

- Vapen nummer fem och sex inom den s.k. jaktvapengarderoben bör inte längre behovsmotiveras särskilt
- Tillståndsplikten för ljuddämpare till jaktvapen bör tas bort
- Kravet på införseltillstånd för innehavare av EU-vapenpass bör tas bort
- Frågan om utökning av vapenhandlarnas uppgifter i samband med tillstånd enligt vapenlagstiftningen bör utredas

Allmänt om handläggning av vapenärenden

Som tidigare har framförts förekommer det sedan flera år stora brister i Polismyndighetens hantering vad gäller främst tillstånd att inneha vapen. Främst rör det den tid det går innan Polismyndigheten fattar beslut i sådana ärenden. Justitieombudsmannen har också vid ett flertal tillfällen uttalat kritik mot de oacceptabla handläggningstiderna, utan större resultat. Före 2015 när det fanns en polismyndighet i varje län, förekom de största bristerna främst i Västra Götaland, Stockholm och Skåne län. Problem har dock förekommit även i andra län t.ex. Norrbotten. Den slutsats som har dragits är att det främst är resursbrister i storstadsområdena som har orsakat problemen. Även misshushållning av resurserna har dock förekommit, främst i Västra Götaland. Detta framgår tydligt av polismyndighetens delrapport.

Det är inte acceptabelt att Polismyndigheten under lång tid ska få missköta sitt samhällsuppdrag att ge medborgarna rimlig service när det gäller legala vapen. Regeringen har också uppmärksammat problemet och den 30 juli 2015 gett Polismyndigheten ett särskilt uppdrag. Om Polismyndigheten ska ha kvar detta samhällsuppdrag finns det ett par förslag som förbundet anser skulle bidra till att minska administrationen och därmed resursbehoven

Svenska Jägareförbundet

Öster Malma, SE-611 91 Nyköping · Tel: 0155-24 62 00 · Fax: 0155-24 62 50
Plusgiro: 152292-9 · Bankgiro: 566-6755 · Org. nr: 802001-6658
www.jagareforbundet.se

hos Polismyndigheten. Det rör främst slopandet av kravet på behovsmotivering inom jaktvapengarderoben, slopande av kravet på tillstånd för ljuddämpare, slopande av kravet på införseltillstånd samt överföring av vissa uppgifter till vapenhandlarna. Just kravet på införseltillstånd är särskilt intressant ur denna aspekt eftersom det är företrädesvis till Skåne och Stockholm tillresande jägare och skyttar anländer och där söker sina tillstånd idag. Sammantaget bör dessa ändringar därmed leda till kortare och acceptabla handläggningstider vad gäller vapenärenden, i hela Sverige.

Vapen nummer fem och sex inom jaktvapengarderoben

Vapengarderoben har under lång tid bestått av sex vapen. Först under senare tid har krav införts på motivering av femte och sjätte vapnet. Samtidigt har viltstammarna förändrats med krav på annan och specialiserad beväpning för jägarna. Det gäller framförallt vildsvinens intåg, men även dov- och kronhjort samt björn som numera jagas i större omfattning. Jägarnas normalbehov har således ökat sedan begränsningen infördes. Samtidigt har kravet på motivering bidragit till en ökad handläggningstid eftersom ytterligare kommunikering med automatik leder till längre handläggningstider. Samtidigt är jaktvapen inte begärliga i kriminella kretsar och stjäls i väldigt liten utstäckning och används också i väldigt begränsad utsträckning vid grova brott. Samhällsvinsten är således försumbar med dessa regler och förlusterna större, i form av längre handläggningstider. Av de cirka 60 000 tillståndsärenden Polismyndigheterna hanterar årligen utgör dessa ärenden sannolikt en inte obetydlig del, varför resurser skulle frigöras till de ärenden som bäst behöver dem. Således bör kravet på motivering av vapen fem och sex i jaktvapengarderoben tas bort. Polismyndigheten föreslår i delrapporten att en mer enhetlig bedömning ska göras av dessa ärenden. Detta tror dock vi inte kommer att lyckas med hänsyn till olikheterna i olika jägares behov.

Tillståndsplikten för ljuddämpare

En ljuddämpare är tillståndspliktig trots att den inte är nödvändig för ett vapens funktion. Ett vapen går alldeles utmärkt att avfira utan en ljuddämpare, till skillnad från om en pipa, slutstycke eller låda saknas. I enlighet med FN:s vapenprotokoll och gällande vapendirektiv inom EU anses heller inte ljuddämpare vara en väsentlig vapendel. Således innebär inte kravet på tillstånd för att inneha ljuddämpare några fördelar ur samhällssynpunkt. Skillnaden mellan en ljuddämpare och en rekylbroms är inte heller tydlig p.g.a. avsaknaden av definitioner. I många länder är inte ljuddämpare tillståndspliktiga, t.ex. i Norge och Finland. Detta innebär att när en norrman vill komma till Sverige och jaga så får han ta med sig sitt skjutvapen men inte sin ljuddämpare. För ljuddämparen krävs då ett särskilt införseltillstånd som kostar 700 kr och tar ca sex veckor att få. Den norske jägaren lämnar då ljuddämparen hemma innebärande att ny inskjutning av vapnet innan jakten måste ske. Det går heller inte att skriva in en ljuddämpare i ett Svenskt EU-vapenpass så en svensk jägare kan inte ta med sitt vapen med ljuddämpare till andra länder i EU med samma problem vad avser inskjutning av sitt vapen som följd. Cirka 60000 tillståndsärenden hanteras av Polismyndigheten årligen. Av

dessa ärenden utgör tillstånd för ljuddämpare uppskattningsvis 10%. Således skulle resursbehovet på tillståndsensheterna minska klart om tillståndskravet togs bort. Dessa resurser borde istället läggas på andra uppgifter där de gör mer samhällsnytta. Tillståndsplikten för ljuddämpare bör således tas bort.

Kravet på införseltillstånd

Det tar cirka sex veckor och kostar 700 kr per vapen att tillfälligt ta dem med in i Sverige för att jaga, även för den jägare eller skytt från EU som innehar ett EU-vapenpass som gäller i övriga EU (utom Storbritannien och Luxemburg). Det är viktigt att jägare använder vapen de är bekanta med för att minimera risk för skadeskjutning och säkerhetsrisker. Men för att kunna göra detta krävs lång framförhållning vilket omöjliggör spontana besök och försvårar utbyte av jaktliga tjänster över gränserna. Polisen har motiverat att Sverige ska ha strängare kontroll än EU:s vapendirektiv kräver med att man vill kunna kontrollera vilka personer som kommer till Sverige med vapen. Någon kontroll av utländska brottsregister görs dock inte så denna hantering leder endast till onödig administration. Sverige erkänner samtidigt vapenlicenser från Danmark, Norge och Finland och inga krav på införseltillstånd gäller för jägare från dessa länder som tar med sina vapen. Samma system bör kunna införas för medborgare från EU, i annat fall kan detta anses som olaglig diskriminering enligt EU:s regelverk. Eftersom de tusentals införseltillstånd som beviljas årligen hanteras i huvudsak i Stockholm och Skåne, skulle en besparing av arbetsuppgifter där göra extra stor nytta eftersom det är storstadsregionerna som har längst handläggningstider. Således bör kravet på införseltillstånd tas bort även för den som har EU-vapenpass.

Frågan om vapenhandlarnas uppgifter

Vissa förbättringar i ärendeflödet när det gäller vapenlicenser har skett efter kritik av JO såsom i Stockholm men t.ex. i Skåne och Västra Götaland kvarstår problemen. I Skåne är det främst en resursbrist men i Västra Götaland en prioriterings- och attitydfråga vilket leder till en misshushållning med resurser. I Norrbotten har problemet dykt upp på senare tid, främst orsakat av vissa tjänstemän som tidigare arbetat i Västra Götaland. Förutom en tydligare nationell styrning och extra resurser kan vissa arbetsuppgifter överföras på andra aktörer. Exempelvis bör vapenhandlare kunna hantera byten av vapen inom jaktvapengarderoben liksom idag för avanmålningar när en jägare byter in sitt vapen. En sådan ordning kan införas om ett digitalt vapenhandlarregister införs enligt riksdagens tillkännagivande den 27 maj 2015. Av cirka 60 000 tillståndsärenden årligen hanterar Polismyndigheten cirka 45-50 000 ärenden rörande begagnade vapen. Inte alla vapen säljs via vapenhandlare men en betydande del. Således skulle stora resurser frigöras så att Polismyndigheten istället skulle kunna fokusera på kontrolluppgifter (bl.a. inspektion av vapenhandlare) och bygga upp ett korrekt och väl fungerande IT-system där det tyvärr också brister idag. Förbundet föreslår därför att denna möjlighet utreds närmare i samverkan främst med vapenhandlarna som har ställt sig positiva till vårt förslag.

Förbundet får även föreslå följande ändringar i vapenlagstiftningen:

- Instickspipor även i klass 1 ska vara möjliga att inneha för jakt
- Lösa pipor samt slutstycken/slutstyckshuvud ska inte behöva behovsmotiveras, alternativt så länge antalet pipor och slutstycken/slutstyckshuvuden ryms inom en garderob
- Det ska räcka med att förvara sina vapen i ett säkerhetsskåp

Instickspipor

Från och med januari 2015 har vapenförordningen ändrats så att det blir lättare att inneha instickspipor för jakt. Emellertid har ändringen begränsats till kulpipor i klass 2-4. Således föreligger samma problem som tidigare med instickspipor i klass 1. Några skäl för denna skillnad föreligger inte vilket utvecklades av förbundet i hemställan till Justitiedepartementet 13 december 2007. Ärendet är så gammalt att de skäl som Naturvårdsverket då anförde för begränsningen inte längre föreligger. Numera finns instickspipor även i klass 1 som uppfyller alla säkerhetskrav. Tyvärr remissbehandlades inte frågan inför beslutet från Regeringen som hade kunnat leda till en uppdatering av fakta i ärendet. Således bör begränsningen av instickspipor till vissa klasser i vapenförordningen tas bort.

Lösa pipor och slutstycken/slutstyckshuvuden

Ändringarna av definitionen av vapengarderoben 2006 i syfte att tydliggöra att lösa pipor kunde innehas utan begränsning har med nya tolkningar av domstolarna fått motsatt effekt. Detta innebär att man måste motivera innehav av en lös extra pipa till ett befintligt vapen men att innehav av ett nytt komplett vapen inte kräver någon motivering. Detta kan inte ha varit lagstiftarens mening. Vapenförordningen bör därför ändras tillbaka till lydelsen före 2006. Alternativt kan en garderob för lösa pipor och andra tillståndspliktiga vapendelar för jakt såsom främst slutstycken och slutstyckshuvud införas. Inom ramen för en sådan garderob, förslagsvis 12 tillståndspliktiga vapendelar, bör inte en särskild motivering erfordras. För den som vill ha fler tillståndspliktiga vapendelar än denna garderob kan däremot en sedvanlig enkel behovsmotivering krävas som idag.

Vapenförvaring

Vapenlagen kräver endast förvaring av vapen i säkerhetsskåp. Polisens allmänna råd säger dock att sådana skåp måste finnas i sökandens bostad där man är mantalsskriven, vilket följs av domstolarna. Det är vanligt förekommande att människor bor i en större stad och har en alternativ bostad på landsbygden där man jagar. Man bor växelvis/periodvis på olika ställen men jagar alltid på landsbygden och vill förvara vapnen där. Detta medges inte av Polismyndigheten m.h.t. de allmänna råden och tvingar folk att förvara vapnen i storstaden och transportera dem varje gång de ska användas. Samma problem har barn som flyttar

hemifrån eftersom tillstånd till förvaring hos annan sällan medges under längre perioder trots möjligheter enligt lagstiftningen. Vid transport i bil eller på allmänna kommunikationsmedel är riskerna för stölder större, t.ex. vid olyckor eller att någon får syn på ett vapen för att tillgripa det vid ett senare tillfälle. Förbundet anser därför att Regeringen eller Riksdagen ska ta bort de facto-kravet på förvaring där man är mantalsskriven som återfinns i de allmänna råden. Lagens krav på säkerhetsskåp räcker, oavsett var det förvaras. Ett alternativ är att införa parallelltillstånd så att flera personer innehar tillstånd att inneha samma vapen. Då kan vapnet förvaras hos dessa olika personer. En sådan lösning finns t.ex. i Finland.

SVENSKA JÄGAREFÖRBUNDET

Bo Sköld
Generalsekreterare

Ola Wälmaa
Förbundsjurist